

Opisany nowy gatunek: *Drusus Döhleri* n. sp. i aberatywne okazy gatunku *Acrophylax vernalis* Dziędz. Prócz tego podano nowe dla Czechosłowacji chróściaki z Tatr oraz gatunki nowe dla obszaru tatrzańskiego w obrębie Republiki Czechosłowackiej. K.

J. Roubal. Přírodovědecký výzkum státní rezervace „Pieniny“ na hranicích polsko-československých. — Skarby przyrody w Parku Narodowym Pienińskim. — L'exploration zoologique dans le Parc National Limitrophe „Pieniny“ sur le rive du Dunajec entre la Pologne et la Tchécoslovaquie. I. *Coleoptera*. Sborník entom. oddělení při zoolog. sbírkách Národního musea v Praze. Praga, 1936. 14. 180-199.

Faunę chrząszczy Parku Narodowego przedstawia autor środowiskami: a więc wodne, nabrzeżne, koprofile, kadawerikole, ziemne, ukrywające się za dnia pod kamieniami lub inn. przedmiotami; dalej humikole i muscikole, grzybowe, plantikole i florikole, arborikole, tu także ksylofagi z wyj. *Scolytidae*; alnikole na *Alnus incana* DC.; chrząszcze żyjące pod korą leżących pniaków, pod gnijącymi lub butwiejącymi roślinami, korniki i ich pasorzyty niektóre, współmieszkańcy podziemnych ssaków, chrząszcze stoków doliny Dunajca. Z tych wszystkich środowisk podaje autor materiał zebrany w ciągu 3 tygodni lipca 1935 r. Dodane uwagi porównawcze. K.

L. Schaefer. Les Anthaxia de France [Col. Buprestidae] (suite et fin). Annales de la Soc. Ent. de France. Paris. 1938. 106. 173-282.

W tej drugiej części wymienia autor następujące gatunki z Polski, nie podawane przez katalog M. Łomnickiego z r. 1913 i przez późniejsze przyczynki: *Anthaxia millefolii* Fabr. ssp. *polychloros* (Ab.) Obenb., *A. cichorii* Ol., *A. semicuprea* Küst., *A. Godeti* Cast. et G.; z Karpat zaś *A. helvetica* Stierl. Nie wykluczone, że i niektóre inne gatunki znajdują się u nas, sądząc z podanego ich rozmieszczenia; tak np. *A. nigrojubata* Roubal. Trudno zorientować się z pracy, skąd autor zaczerpnął wiadomości faunistyczne o Polsce; chyba od dra Obenbergera. K.

Z obcej literatury.

S. Schenkling. Faunistischer Führer durch die Coleopteren-Literatur. Die wichtigste Käfer-Literatur nach geographischen Gebieten geordnet. Bd. I: Europa. Lief. 1 (S. 1-64) 25 IV 1938; L. 2 (S. 65-128) 15 VII 1938; L. 3 (S. 129-192) 15 XI 1938; L. 4 (S. 193-256) 15 III 1939. Verlag Gustav Feller, Neubrandenburg (Meckl.).

Dzieło zakrojone na wielką miarę, jakkolwiek ma obejmować tylko najważniejszą literaturę. Projektowane są 4 tomy po 36-40 arkuszy druku każdy. Poszczególne tomy zawierają literaturę nast. obszarów: I. Europy; II. Palearktycznej Afryki i Azji jakoteż obszaru indo-malajskiego; III.

Obszaru etiopskiego, Australii i Oceanii; IV. Ameryki. Te obszary podzielono na kraje, wyjątkowo na jednostki fizjograficzne (Karpaty, Alpy), a czyniąc zadość zakorzenionym pojęciom, uwzględniono też osobno Europę środkową (w ogólności). W obrębie każdego obszaru czy też mniejszej jednostki fizjograficznej wymieniono na przedzie katalogi; następują prace dotyczące całości chrząszczy lub większej ilości rodzin i wreszcie cytowane są prace rodzinami w porządku systematycznym. Odpowiednie przypisy na marginesie oraz żywe paginy ułatwiają bardzo orientację. Dotychczas wyliczone prace o chrząszczach palearktycznych, europejskich w ogólności, skandynawskich; następuje literatura Norwegii, Szwecji, Danii, Islandii, Laponii, Finlandii, Estonii i Łotwy, Litwy, Rosji (Związku Sowieckiego), Kaukazu, Polski, Karpat, Europy środkowej w ogólności, Czechosłowacji, Węgier, Alp i Szwajcarii (początek).

W zeszytach czwartym są cytowane prace po r. 1938 czyli do ostatniego roku przed ukazaniem się tego zeszytu. W części obejmującej literaturę Polski brak szeregu prac, które jednak należałoby zaliczyć do literatury ważniejszej, jeżeli nie najważniejszej; brak więc takich prac, jak np. M. Rybiński, *Trechus fontinalis* n. sp. ze Sprawozdań Komisji Fizjograficznej P. A. U., które autor tylekroć cytuje dla innych prac; dalej L. Hildt, Owady krajowe Kózkowate (*Cerambycidae*) z Pamiętnika Fizjograficznego, również kilkakrotnie cytowanego. Zdaje się, że trudności językowe były przyczyną tych przeoczeń. Dadzą się one jednak łatwo wyrównać w razie potrzeby przy przeglądnięciu przytoczonej w „faunistycznym przewodniku“ literatury. Niemniej było by pożądane, ażeby autor w przyszłości uzupełnił powyższe braki przez odpowiednie dodatki.

W przedpłacie kosztuje każdy zeszyt (4-arkuszowy) 6 Mk.; subskrypcja na pierwszy tom jeszcze otwarta. Można też kupować poszczególne zeszyty osobno po cenie 8 Mk. (przy zamówieniach z góry 7 Mk.); ma to znaczenie dla koleopterologów, którzy interesują się pewnym ograniczonym terenem. Zwracamy uwagę, że do wydawnictwa stosuje się również 25% opustu dla zagranicy, którego przy wpłatach żądać należy.

J. Kinet.

A. Seitz. Die Großschmetterlinge der Erde. I. Hauptteil. Fauna palaeartica. Supplement. Bd. III. Str. 1-332. Tabl. I-XXVI. Bd. IV. Str. 1-200. Tabl. I-XXIX.

Tom III suplementów do fauny palearktycznej, obejmujący *Noctuae*, doprowadzony został już do końca, mimo wielkich trudności połączonych z zebraniem oryginalnych okazów, nowo odkrytych form i sporządzeniem ilustracji. Musimy stwierdzić, że w ostatnich latach technika sporządzania klisz wielobarwnych postąpiła znacznie naprzód, tak że tablice są obecnie prawie bez zarzutu i oddają wiernie oryginały. Z tego też powodu w wielu wypadkach źle reprodukowane w głównych tomach okazy, zostały w suplementcie ponownie podane w odbitce wiernej oryginałowi. Niestety dużo świeżo odkrytych nowych form specjalnie z Azji środkowej, nie mogło być już uwzględnionych z powodu zakończenia tego tomu.

Tom IV suplementów obejmuje rodzinę *Geometridae*. Opisane są nowe formy podrodzin *Brephinae*, *Oenochrominae*, *Hemitheinae*, *Sterrhinae*, *Larentiinae*. Ostatnie zeszyty omawiają gatunek *Eupithecia*. Tablice dołączone do tego tomu są również bez zarzutu. Uzupełnienia te są niezbędne dla posiadaczy głównego dzieła. J. Grollé.

M. E. Ter-Minasian. K poznaniu fauny żuków, związanych z florą słodko-wetnych roślin w gosudarstwenom stepom zapowiednyke Czapły (Askanja Nowa). — Coleopterous fauna of the composite plants in the State Steppe reservation Tshapli (Askania Nova) in Ukraine. — Trudy Zoologicheskogo Instytuta Akademii Nauk SSSR. 3. 1936. (str. 429-438, w jęz. ros., streszczenie w jęz. ang.).

Praca interesująca dla polskich koleopterologów ze względu na nawiązania do intensywnie w ostatnich latach prowadzonych badań na polskim Podolu. Autor zbierał chrząszcze występujące na roślinach złożonych w rezerwacie stepowym Askania Nova w południowej Rosji. Ogółem podaje gatunków 58, z czego 12 jest związanych ze złożonymi jako monofagi lub oligofagi.

Wśród wymienionych gatunków występują w Polsce ograniczone do Podola: *Olibrus bisignatus* Mén., *Omophlus proteus* Kirsch., *Agapanthia Dahli* Richt., *Cryptocephalus apicalis* Gebl., *Potosia hungarica* Herbst. Trudno obecnie rozstrzygnąć czy faktycznie brak w powyższym terenie, czy też nie zostały znalezione inne gatunki podolskie, których należałoby się spodziewać, jak *Larinus vulpes* Oliv., *Larinus ruber* Mocz., *Apion macrorrhynchum* Epp., podobnie jak nieznalezione gatunki szerzej rozsiedlone (np. *Psylliodes chalconera* Ill., *Longitarsus jacobae* Wat., *L. succineus* Foudr.), u nas na Podolu pospolite.

Ważnym jest wniosek z powyższej pracy, że gatunki u nas żyjące na ściankach i wzgórzach w południowej Rosji żyją na równinnym stepie (*Cryptocephalus apicalis* Gebl., *Olibrus bisignatus* Mén.).

Z zakresu fytofagizmu ważnym jest stwierdzenie, że rośliną żywicielską *Olibrus bisignatus* Mén. jest także *Carduus uncinatus* MB. (na Podolu *Carduus acanthoides* L. v. Kuntze: Pol. Pism. Entom. IV. 1925); *Cryptocephalus apicalis* Gebl. obserwował autor na gatunkach z rodzaju *Achillea*, *Linosyris*, *Artemisia* (dotychczas roślina żywicielska nieznaną — H. Franz przypuszcza, że w Austrii *Achillea pannonica* Sch.); *Agapanthia Dahli* Richt. wywodzi się również w oście *Carduus uncinatus* MB. (wiadomo, że i w innych złożonych, jak słonecznik).

R. Kuntze.

Dr Sebö v. Endrödi. Die palaearktischen Rassenkreise des Genus *Oryctes*. — Archiv f. Naturgeschichte. Neue Folge. 7. 1938.

Monograficzne opracowanie palearktycznych gatunków rodzaju *Oryctes* ze szczególnym uwzględnieniem systematyki podgatunkowej. W gatunku *O. nasicornis* L. wyróżnionych jest podgatunków 18, w tym 3 nowo opisane. Dokładnie scharakteryzowany jest także *Oryctes nasi-*

cornis polonicus, opisany przez Mincka w r. 1915. Jak przedstawia autor na mapce, podgatunek ten znany jest z naszych wschodnich kresów (Wileńszczyzny, Polesia, Podkarpacia wschodniego); na zachód od Wisły natomiast sprawa stosunku jego do *Oryctes nasicornis nasicornis* jest niewyjaśniona, co stanowi w naszej koleopterologii lukę zasługującą na uwzględnienie.

R. K.

Roubal Jan. Katalog Coleopter (Brouků) Slovenska a Podkarpatské Rusi na základě bionomického a zoogeografického. Díl II. — Prace Učené Společnosti Šafaříkovy v Bratislavě. Svazek 16. Bratislava 1936. (stron 434).

Dalsza część dzieła, którego tom I był już omówiony w Polskim Piśmie Entomologicznym, (T. XI, str. 146). Tom obejmuje grupy rodzin określane jako *Diversicornia*, *Heteromera*, *Lamellicornia*, oraz rodzinę *Cerambycidae* z grupy *Phytophaga*. Redakcja oparta jest na zasadach już omówionych, poziom drugiego tomu pozostał również wysoki w stosunku do obecnego stanu taksonomii i ekologii chrząszczy. Dla koleopterologów polskich, zwłaszcza badających faunę karpacką, opracowanie pierwszorzędnej wartości. Niektóre gatunki podane są ogólnie z Howerli (jak *Oedemera Deubeli* Ganglb., *Anaspis arctica* Zett.), zapewne występują i po polskiej stronie grzbietu, w następstwie znalezienia ich przez autora mogą więc być zaliczone do fauny polskiej, jako nowe składniki. Borealno-górski gatunek, *Evodinus borealis* Gyll., znany dotąd w Polsce tylko z Białowieży, podany jest z Czarnohory.

R. Kuntze.

Nekrologia.

Prof. Dr Adalbert Seitz.

(Wspomnienie pośmiertne).

Profesor Dr Adalbert Seitz zmarł dnia 5 marca 1938 r., przeżywszy lat 78. Nauka straciła wybitnego niemieckiego badacza-lepidopterologa, autora licznych prac z dziedziny systematyki motyli. Z prac tych na pierwszy plan należy wysunąć wielkie dzieło „Die Gross-Schmetterlinge der Erde“, które śmiało można nazwać treścią jego życia.

Prof. A. Seitz, aż do śmierci, pracował nad rozpoczętym dziełem z niesłabnącym młodzieńczym zapałem. Nie każdy wie, ile włożył pracy, pilności, sumienności, a przede wszystkim wiedzy, aby dzieło postawić na wysokości zadania. Rzecz zrozumiała, że do współpracy musiał powołać wielu specjalistów, lecz stale czuwał nad całością, kierował nie tylko sprawami redakcyjnymi, udzielając rad i wskazówek oraz rozstrzygając kwestie wątpliwe wylaniające się w biegu pracy. Zużytkowania wielkich zasobów energii wymagało zaznajamianie się z bogatą literaturą lepidopterologiczną, rozrzuconą po najrozmaitszych wydawnictwach, krytyczne jej zestawienie i wyprowadzenie syntezy z chaosu, jaki w literaturze panuje. Największą może jego troską była reprodukcja barwnych tablic,